

ลักษณะอื่นๆของคำกริยากรรมชนิดต่างๆ

การพิจารณาลักษณะของคำกริยากรรมชนิดต่างๆนอกจากจะพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวกับคำนามที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลังแล้ว ยังมีเรื่องอื่นๆที่น่าสนใจอีก 3 เรื่อง คือ

5.1 คำกริยากรรมชนิดต่างๆเกี่ยวข้องกับคำ ถูก อย่างไร

5.2 คำกริยากรรมชนิดต่างๆเกี่ยวข้องกับคำ กัน อย่างไร

5.3 คำกริยากรรมชนิดต่างๆเกี่ยวข้องกับคำ ตัว อย่างไร

จะได้พิจารณาเรื่องต่างๆทั้ง 3 เรื่องนี้ตามลำดับดังต่อไปนี้

5.1 คำกริยากรรมชนิดต่างๆเกี่ยวข้องกับคำ ถูก อย่างไร

ดร. วิจินตน์ ภาณุพงศ์ได้อธิบายถึงหน่วยกริยากรรม¹ไว้ว่า คือ กริยาวลี ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีคำลงท้าย²ก็ได้ ซึ่งมีหน่วยกรรมตรงตามคติมำ แต่จะไม่ตามด้วยหน่วยกรรมตรงและหน่วยกรรมรองทั้ง 2 หน่วย คือจะปรากฏในโครงสร้างแบบ vt 0 และ s vt 0 (แต่จะไม่ปรากฏในแบบ s vt 0 I , vt 0 I)³ ในกรณีพิเศษ คือกรณีที่มีหน่วยประโยคหน่วยใด หน่วยหนึ่งเป็นหน่วยขยาย (Extended Sentence Constituents)⁴ หน่วยกรรมตรงอาจ

¹Vichintana Chantavibulya, "Inter - Sentence Relations in Modern Conversational Thai" (Unpublished Ph.D. thesis, University of London, 1962) p.44.

²ดูคำอธิบายเรื่อง กริยาวลี และ คำลงท้าย ในบทที่ 2

³S หมายถึงหน่วยประธาน (Subject) vt หมายถึงหน่วยกริยากรรม (Intransitive Verbum) 0 หมายถึงหน่วยกรรมตรง (Direct Object) I หมายถึงหน่วยกรรมรอง (Indirect Object)

⁴Chantavibulya , เรื่องเดิม, หน้า 33 .

จะย้ายมาอยู่หน้าประโยคก็ได้ คือปรากฏอยู่ในแบบ S vt O

ตัวอย่าง S vt O
พ่อ สร้าง บ้านนี้

เมื่อหน่วยกรรมตรงย้ายที่มาอยู่ข้างหน้าจะปรากฏเป็นแบบ

O vt S
บ้านนี้ พ่อ สร้าง

แต่จะไม่ปรากฏเป็นแบบ

S O vt
#พ่อ บ้านนี้ สร้าง⁵

จะเห็นได้ว่าในภาษาไทยไม่ว่าหน่วยประธาน หน่วยกริยา และ หน่วยกรรม จะอยู่ในตำแหน่งใดของประโยคก็ตาม ถ้าในหน่วยนั้นจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปใดๆทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม บางกรณี เช่น ในกรณีที่หน่วยกรรมปรากฏอยู่ข้างหน้าประโยค อาจจะมีคำเพิ่มขึ้นในหน่วยกริยาก็ได้ คือ มีคำ ถูก⁶ อยู่ด้วย

ตัวอย่าง ประโยคที่ปรากฏในโครงสร้างแบบ S vt O

มา เตะ เด็กคนนั้น

เมื่อหน่วยกรรมปรากฏอยู่ข้างหน้าจะเห็นแบบ O vt-S -vt

เด็กคนนั้น ถูก มา เตะ

หน่วยกริยากรรม (vt) ในประโยคแรกประกอบไปด้วยคำๆเดียว คือ เตะ แต่หน่วยกริยา

กรรม (vt) ในประโยคหลังประกอบไปด้วยคำ 2 คำ คือ ถูก กับ เตะ ซึ่งในที่นี้ถือว่าเป็น

เป็นหน่วยประโยคที่ไม่ติดต่อกัน (Discontinuous Sentence Constituents)⁷ คือ ถูก

⁵ เครื่องหมาย # กำกับไว้เพื่อให้สังเกตได้ชัดว่าเป็นประโยคที่ไม่มีใช้ในภาษาไทย

⁶ คำที่อาจจะเพิ่มขึ้นในหน่วยกริยาเช่นเดียวกับคำ ถูก ได้ มีอีกคำหนึ่งคือ โดน ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เมื่อกล่าวถึงคำ ถูก ให้เป็นที่เข้าใจว่าหมายถึงทั้งคำ ถูก และ โดน

⁷ Chantavibulya , เรื่องเดิม, หน้า 40 .

ถูก เตะ จึงทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม

5.2 คำกริยากรรมชนิดต่างๆเกี่ยวข้องกับคำ กัน อย่างไร

คำ กัน เป็นคำชนิดหนึ่งซึ่งอาจจะอยู่ตามหลังคำกริยาได้ทุกหมวด และจะทำให้ความหมายของประโยคแตกต่างกันออกไป เช่น

ก. เมื่ออยู่หลังคำกริยากรรม คำ กัน จะทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์^๑ คำนามหรือ นามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยคจะมีความหมายเป็นพหูพจน์ และต่างก็ทำกริยานั้นเหมือนกัน

ตัวอย่าง

กรอม ก. เด็ก /วิ่ง/ กัน

ข. เด็ก กำลัง /วิ่ง/ กัน

สองประโยคนี้มีความหมายเท่ากับ

กรอม ก. เด็กหลายคน /วิ่ง/

ข. เด็กหลายคน กำลัง /วิ่ง/

ข. เมื่ออยู่หลังคำกริยาวิกรรม คำ กัน จะทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำนามคำที่ 3 ในกรอม 3 ก. และ 3 ข. คำนามหรือนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยคจะมีความหมายเป็นพหูพจน์และต่างก็ทำกริยานั้นต่อกัน

ตัวอย่าง

กรอม 3 ก. กรรมการ /ให้/ ของ กัน อยู่

3 ข. กรรมการ กำลัง /ให้/ ของ กัน

สองประโยคนี้มีความหมายเท่ากับ

กรอม 3 ก. กรรมการ /ให้/ ของ กรรมการ อยู่

3 ข. กรรมการ กำลัง /ให้/ ของ กรรมการ

คำ กัน ในกรณีนี้ เข้ามาอยู่แทนที่คำนามคำที่ 3 ของกรอม 3 ก. และ 3 ข. หรือแทนที่คำนาม

^๑ดูคำอธิบายเรื่อง คำกริยาวิเศษณ์ ในบทที่ 2

กรรมกร ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตนเอง ส่วนคำนาม กรรมกร ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานนั้นมีความหมายเป็นพหูพจน์ และกระทำกริยานั้นต่อกัน

★ ค. เมื่ออยู่หลังคำกริยาที่ต้องมีบุพบทตามเสมอ จะปรากฏดังนี้ คือ

กรอบ 4 ก. เด็ก /ทะเลาะ/ กับ อยู่

4 ข. เด็ก กำลัง /ทะเลาะ/ กับ

สองประโยคนี้มีความหมายเท่ากับ

กรอบ 4 ก. เด็ก /ทะเลาะ/ กับ เด็ก อยู่

4 ข. เด็ก กำลัง /ทะเลาะ/ กับ เด็ก

จะเห็นได้ว่า คำ กับ เข้ามายู่ในตำแหน่งเดียวกับ คำบุพบท กับ คำนาม ในตัวอย่างนี้ คือ คำ กับ และ เด็ก ส่วนคำนาม เด็ก ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานนั้นมีความหมายเป็นพหูพจน์ และกระทำกริยานั้นต่อกัน

ง. เมื่ออยู่หลังคำกริยากรรม จะปรากฏได้ 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 ปรากฏดังนี้ คือ

กรอบ 2 ก. นักเลงเจ้าถิ่น /ตอย/ คนแปลกหน้า กับ อยู่

2 ข. นักเลงเจ้าถิ่น กำลัง /ตอย/ คนแปลกหน้า กับ

ซึ่งมีความหมายเท่ากับ

กรอบ 2 ก. นักเลงเจ้าถิ่นหลายคน /ตอย/ คนแปลกหน้า อยู่

2 ข. นักเลงเจ้าถิ่นหลายคน กำลัง /ตอย/ คนแปลกหน้า

ในตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า คำ กับ อยู่ตามหลังหน่วยกรรมตรง คือ คนแปลกหน้า อีกทีหนึ่ง ส่วนนามวลี นักเลงเจ้าถิ่น ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยคนั้นมีความหมายเป็นพหูพจน์ และต่างคนต่างกระทำกริยา ตอย คนแปลกหน้า

ลักษณะที่ 2 ปรากฏดังนี้ คือ

กรอบ 2 ก. นักมวย /ตอย/ กับ อยู่

2 ข. นักมวย กำลัง /ตอย/ กับ

ซึ่งมีความหมายเท่ากับ

กรอบ 2 ก. นักมวย /ตอย/ นักมวย อยู่

2 ข. นักมวย กำลัง /ตอย/ นักมวย

ในตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า คำ กั๊น อยู่ในตำแหน่งเดียวกับ นักมวย ซึ่งเป็นหน่วยกรรมตรง¹⁰ ส่วนคำ นักมวย ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานแต่มีความหมายเป็นพหูพจน์ และ กระทำกริยานั้น
ต่อกัน

คำกริยากรรมบางคำอาจจะปรากฏร่วมกับคำ กั๊น ได้ทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวนมาแล้ว เช่น คำกริยา ตอย ดังในตัวอย่าง แต่คำกริยากรรมบางคำอาจจะปรากฏร่วมกับคำ กั๊น ได้เพียงลักษณะเดียว คือลักษณะที่ 1 เช่น

กรอบ 2 ก. แขก /กิน/ ข้าว กั๊น อยู่

2 ข. แขก กำลัง /กิน/ ข้าว กั๊น

ซึ่งมีความหมายเท่ากับ

กรอบ 2 ก. แขกหลายคน /กิน/ ข้าว อยู่

2 ข. แขกหลายคน กำลัง /กิน/ ข้าว

ในตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า คำนาม แขก ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยคนั้นมีความหมายเป็นพหูพจน์ และต่างคนต่างกระทำกริยา กิน ข้าว

เมื่อลองให้คำกริยา กิน ปรากฏร่วมกับคำ กั๊น ดังในลักษณะที่ 2 จะเป็นดังนี้

1. กรอบ 2 ก. แขก /กิน/ กั๊น อยู่

2 ข. แขก กำลัง /กิน/ กั๊น

ซึ่งจะมีความหมายไม่เท่ากับ

2. กรอบ 2 ก. แขก /กิน/ แขก อยู่

2 ข. แขก กำลัง /กิน/ แขก

ทั้งนี้เพราะประโยคในข้อ 1 นั้นเป็นประโยคไม่เริ่มซึ่งหน่วยกรรมไม่ปรากฏอยู่ และ หน่วยกรรม

¹⁰ เหตุที่เลือกศึกษาเรื่องความเกี่ยวข้องระหว่างคำกริยากรรมกับคำ กั๊น (และคำ ตัว) ก็เพราะคำ กั๊น (และคำ ตัว) อาจจะมีปรากฏอยู่ในตำแหน่งเดียวกับคำนามหรือนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรงของประโยคได้

อาจจะปรากฏอยู่ในประโยคที่มาก่อนหน้านั้น เช่น "ที่บ้านฉันกำลังมีการเลี้ยงอาหารแขกกำลังกินกัน" ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการจะกล่าวถึงแต่เรื่องของคำกริยากรรมที่ปรากฏในประโยคเริ่มเท่านั้น จึงจะไม่ขอกล่าวถึงคำกริยากรรมในลักษณะ เช่นที่ปรากฏในประโยคแบบ "แขก กิน กัน อยู่" หรือ "แขก กำลัง กิน กัน "

เมื่อพิจารณาจากความเกี่ยวของระหว่างคำ กิน กับคำกริยาทั้ง 4 หมวดดังได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า ประการแรก คำกริยากรรมกับคำ กิน ซึ่งปรากฏร่วมกันในลักษณะที่ 1 นั้นทำให้ประโยคมีความหมาย เช่นเดียวกับเมื่อคำ กิน ปรากฏอยู่ข้างหลังคำกริยากรรม คือ คำนาม หรือ นามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานมีความหมาย เป็นพหูพจน์ และต่างคนต่างกระทำกริยานั้นเช่นกัน ประการที่ 2 คำกริยากรรมกับคำ กิน ซึ่งปรากฏร่วมกันในลักษณะที่ 2 นั้น ทำให้ประโยคมีความหมาย เช่นเดียวกับเมื่อคำ กิน ปรากฏอยู่ข้างหลังคำกริยากรรม และข้างหลังคำกริยาที่ต้องมีบุพบทตามเสมอ คือ คำนามหรือนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานนั้นมีความหมาย เป็นพหูพจน์ และกระทำกริยานั้นต่อกัน ฉะนั้นเมื่อถือคำ กิน เป็นหลัก คำกริยากรรมจึงอาจจะจัดได้เป็น 2 ประเภท คือ

5.2.1 คำกริยากรรมประเภทที่อาจจะมีการ กิน หรือไม่มีคำ กิน มาอยู่ข้างท้ายก็ได้ และถ้าหากมีการ กิน มาอยู่ข้างท้ายแล้ว จะมีความหมายได้ 2 อย่างคือ (1) ถ้าหากคำ กิน นั้นอยู่ตามคิดหน่วยกรรมของประโยค หน่วยประธานจะมีความหมาย เป็นพหูพจน์และกระทำกริยานั้นร่วมกัน (2) ถ้าหากคำ กิน นั้นอยู่ตามคิดหน่วยกริยา หน่วยประธานจะมีความหมาย เป็นพหูพจน์และกระทำกริยานั้นต่อกัน

5.2.2 คำกริยากรรมประเภทที่อาจจะมีการ กิน หรือไม่มีคำ กิน มาอยู่ข้างท้ายก็ได้ และถ้าหากมีการ กิน มาอยู่ข้างท้ายแล้ว จะมีความหมายได้เพียงอย่างเดียวคือ ไม่ว่าคำ กิน นั้นจะอยู่ตามคิดหน่วยกรรม หรืออยู่ตามคิดหน่วยกริยาของประโยคก็ตาม หน่วยประธานจะมีความหมาย เป็นพหูพจน์ และกระทำกริยานั้นร่วมกันเท่านั้น

ในภาคผนวก คำกริยากรรมคำใดเป็นคำกริยากรรมในประเภท 5.2.1 นี้ จะมีอักษร ก ในวงเล็บ เป็น (ก) กำกับไว้ข้างท้าย

5.3 คำกริยากรรมชนิดต่างๆ เกี่ยวของกับคำ ตัว อย่างไร

ตัว เป็นคำชนิดหนึ่งที่อยู่ตามหลังคำกริยาได้ โดยมีหน้าที่และความหมายต่างๆ เช่น

ก. ตัว เป็นคำนามซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของคำผสมกริยา¹¹ ซึ่งเมื่อแยกออกจากกันแล้วจะไม่มี ความหมายในภาษาหรือมีความหมายต่างออกไปจากเดิม ตัวอย่าง

1. เด็กๆคง เคยตัว

2. ผู้ร้าย กลับตัว แล้ว

ในตัวอย่างที่ 1 ถ้าแยกออกเป็น " เด็กๆคง เคย ตัว " จะไม่มี ความหมายในภาษา ส่วนในตัวอย่างที่ 2 ถ้าแยกออกเป็น " ผู้ร้าย กลับ ตัว แล้ว " ประโยคจะมีความหมายแตกต่างไปจาก " ผู้ร้าย กลับตัว " เพราะ " กลับ ตัว " มีความหมายว่า " หมุนตัวกลับมา " ส่วน " กลับตัว " มีความหมายว่า " เปลี่ยนความประพฤติจากเดิมาที่ "

ข. ตัว เป็นคำสรรพนามซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยกรรมของประโยค

ตัวอย่างเมื่อปรากฏใน กรอบ 2 ก. ตำรวจ /จับ/ ตัวผู้ร้าย แล้ว

2 ข. ตำรวจ เพิ่ง /จับ/ ตัวผู้ร้าย

ซึ่งมีความหมายเท่ากับ

กรอบ 2 ก. ตำรวจ /จับ/ ผู้ร้าย แล้ว

2 ข. ตำรวจ เพิ่ง /จับ/ ผู้ร้าย

ค. ตัว เป็นคำสรรพนามซึ่งใช้ตามหลังคำกริยากรรมบางคำเท่านั้น และทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมของประโยค แต่มีความหมายโยงไปถึงคำนามหรือนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน

ตัวอย่างเมื่อปรากฏใน กรอบ 2 ก. พายุ /ถอ/ ตัว แล้ว

2 ข. พายุ กำลัง /ถอ/ ตัว

ในที่นี้ คำ ตัว เข้ามาอยู่ในตำแหน่งเดียวกับคำนามที่อยู่ตามหลังคำกริยากรรมซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรงของประโยค ทำให้ประโยคนี้มีความหมายว่า คำนามหรือนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานนั้นกระทำกริยาพ่นกับตนเองหรือกับสิ่งนั่นเอง

¹¹ คำอธิบายเรื่อง คำผสมกริยา ในบทที่ 2

จะเห็นได้ว่า คำ ตัว ในข้อ ก. นั้นเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยกริยา คำ ตัว ในข้อ ข. เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยกรรม แต่ ตัว ในข้อ ค. นั้น นอกจากจะทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมแล้ว ยังมีความหมายโยงไปถึงหน่วยประธานอีกด้วย เมื่อถือเอา ตัว ในความหมายข้อ ค. เป็นหลัก¹² จะเห็นได้ว่าคำกริยาสามารถจะแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

5.3.1 คำกริยากรรมประเภทที่เมื่ออยู่หน้าคำ ตัว แล้ว ปรากฏว่าประโยคจะมีความหมายว่า คำนามหรือนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานนั้นกระทำกริยากับตนเองหรือกระทำกริยากับสิ่งนั่นเอง

ตัวอย่าง

กรอบ ๒ ก. พายู / กอ / ตัว แล้ว

๒ ข. พายู กำลัง / กอ / ตัว

ลองเทียบตัวอย่างนี้กับ

กรอบ ๒ ก. ช่างปูน / กอ / กำแพง อยู่

๒ ข. ช่างปูน กำลัง / กอ / กำแพง

คำตัวปรากฏอยู่ในตำแหน่งเดียวกับ กำแพง ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมของประโยค

ในภาคผนวก คำกริยาคำใดเป็นคำกริยาในประเภท 5.3.1 นี้ จะมีอักษร ต ในวงเล็บ เป็น (ต) กำกับไว้ข้างหลัง

5.3.2 คำกริยากรรมประเภทที่จะไม่ปรากฏอยู่หน้าคำ ตัว เลย เพราะจะไม่มี ความหมายหรือ คำ ตัว นั้น ไม่ได้มีความหมายโยงไปถึงหน่วยประธาน ตัวอย่าง

1. กรอบ ๒ ก. #ควาย / เคี้ยว / ตัว อยู่

๒ ข. #ควาย กำลัง / เคี้ยว / ตัว

2. กรอบ ๒ ก. แดง / โกรธ / ตัว แล้ว

๒ ข. แดง คง / โกรธ / ตัว

ในตัวอย่างที่ 1 ประโยคทั้งสองไม่มีความหมายในภาษา ส่วนในตัวอย่างที่ 2 ตัว เป็นคำสรรพนาม ที่หมายถึงบุรุษที่ ๒ ถึงแม้จะทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม แต่ก็มีได้มีความหมายโยงไปถึงหน่วยประธานของประโยค

¹²คู่มือครั้งที่ 10 หน้า 410